

ЙОРДАН ХАДЖИЕВ АВТОБИОГРАФИЯ

chitanka.info

Роден съм... Колкото пъти изрека тия думи, толкова пъти чувам гласа на баба: „Роден си за беля!“ . Едно време ми ставаше весело, бях сигурен, че съм къде по-умен от нея и кога да е ще стана — ехе!... Напоследък взех да изтръпвам: ами ако баба е приказвала с орисницата и е знаела точно живота ми! Сума години са отподире ми, пресмятам миналото с десетилетия, време е да се похваля с нещо. С какво?... Беля подир беля!... А ако баба сама е била орисница и врачка — тя имаше такъв вид, спеше с метлата и нощем като ходеше, подхвърчаше. Все предвещаваше кой кога ще умре, къде ще се скарат и сбият, коя от кого ще роди. И на дядо викаше: „Да пукнеш дано!“ . И човекът умря от пукване на нещо в мозъка. Навремето познала и за синовете си, че ни един няма да се изучи, че селото ще го управляват какви да е хора, че младият поп ще се пропие, а старият ще се побърка — и тъй нататък, до земетресението. Но дядо не й признаваше никаква дарба освен бърборенето. Викаше: „То голямо чудо да познаеш, че мъж с жена като тебе ще умре от дамба. Чудото е да остане жив!“ .

Дотук искам да кажа, че у дома кой каквото мислеше, го казваше и, следователно, съм обременен по наследство. Белята е в кръвта ми, сърби ме под езика, защото ме сърби и вътре в главата. То е нещо като шизофрения или простотия, може би онези, които се хващат да пишат, трябва да ги пращат на преглед при д-р Петкова. Наскоро ходих при нея за бележка пред КАТ — нали има приказка: луд като шофьор. Даде ми я веднага, изобщо не се усъмни. Стана ми мъчно, рекох — е, и ти си като всички, конфекция си, братко!

А толкова е хубаво да започнеш биографията си: „Родих се за беля през 1933 година, на Вартоломеевата нощ, в семейството на токущо скаралия се с баща си Тодор Йорданов Хаджиев от село Бяла черква, сега град...“ .

Малеее! Какъв роман има в това изречение, ами що не взема да седна! Голямата криза, великият глад, безумните кланета на протестанти, страшните закани на баба... А как се става град? Когато бяхме шест хиляди души, бяхме село, сега сме три и сме град! Едно време имахме шестстотин биволици, седемстотин коня, осемстотин прасета, защото му прилича на едно село, а сега са общо осемдесет и пет, защото тъй му отива на един град. Тогава имаше и река, в която се къпехме с добитъка барабар, сега ходим на море, нямаме нужда от река и тя взе, че пресъхна. Простият селянин си доеше млякото, сега

гражданинът си купува бурканчета... Иначе вървим напред, площадът ни е с мраморни плочи!

С една дума — аз съм бедна издънка на богат род, сиромаш хаджия, цигански барон. Помня се със запаска — вълнено парче плат, което се навива и връзва на голо около кръста, та хем топли, хем няма как да се напикаеш. Не че не съм се опитвал, напротив, упорствах, но нашите майки се справяха като психоаналитици и сугестолози: една коприва за виновника. Още я усещам! Помня, на двацет и пет-шест години, вече дипломиран юрист, взех нещо да приказвам пред мама, ама на едро, с много „ще“. Тя ненавижда тази дума, вестници не четете и мъчно си отваря устата. Изслуша ме и отвърна: „Първо го направи, тогаз го кажи!“. Усетихте ли копривата?

Да си беден, защото така си роден, е съдба. Примирение. Но да си роден в заможна къща, а да живееше бедно, е опасно за обществото. Всички поети са такива, всички философи, които искат да променят света, са низвергнати от класата си. Съзнанието изостава. Свикнал от малък да язди кон, и то ат, баща ми ненавиждаше магаретата и не можа да се примири с мисълта, че е обречен да живее цял живот с това благородно и паметливо животно. Едва при следното поколение, тоест при мене, грешката се поправи. Признавам с гордост, че много се имах с магарето, обичахме се, помагахме си и даже по нещо си приличахме. Аз съм ученолюбив, паметлив, ям какво да е, издържам на глад, студ и бой, но се случва да хвърля къч. Кабил ли е! Ако не се обадиш, ако не запреш на съвещание или мост, ще те впрягат и товарят до Багдад и назад... Трябва да е било по времето на Д'Артанян: френски генерал наблюдавал разправията на мулета и мулетари в един поход и отбелязал, че за срам на човечеството, правото било винаги на страната на мулетата. И аз съм го виждал, макар да не съм генерал, сержант съм, на война не съм ходил, признавам, че не ми се и ходи. Иначе съм бивал впряган като магаре, имал съм работа с магаретари. Но в края на краищата всеки изоставя приятелите си, особено ако се изоглави от беднотията. Един ден и аз събух цървулите, окачих торбата на гвоздеа и с парите, изкарани от Марко и каручката, си купих лека кола. Стана тъй, че още един селянин заживя в апартамент, заседа се на бюро и взе да се подписва с химикалка на ведомост, вместо с мотика на земята.

Прощавай, Марко, стари добри приятелю! Измених ти, предадох те, захвърлих приятелството ни. Мислех, че ще съм по-добре, а излезе, че изобщо не съм мислил. Късно е за разкаяние, но аз се разкайвам. И искам да те уверя, че не всичко съм забравил, че нещо магарешко още живее в мене. Понякога усещам дългите уши на главата си, дебелиите бърни, коравия гръб. И тогава ми се ще да вирна муцуна, да опъна врат и да надам един дълъг — голям магарешки рев!...

Но не може. Не е прието. Тука, братко, се скимти.

А ми се ще — да знаеш, как ми се ще!

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.